

פרוטוקול מס' 359

מישיבת ועדת העבודה ביום ג' כ"ט בתמוז תשל"ו - 27 ביולי 1976, בשעה 13.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה: ש. ארכלי-אלמוזלינו - יו"ר

מוזמנים:
מ. גרדון - נציבות שירות המדינה
י. גילת - משרד החוץ
מ. טומשובר - משרד המסחר והתעשייה

מזכיר הוועדה: י. נוריאל

רשמה: מ. הלנברג

סדר היום: חוק שירות המדינה (מינויים) חשי"ט-1959 -
חקנות בדבר חוזה מיוחד

- 2214

(מקב) ק"מ 3.8.76

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959 -
תקנות בדבר חוזה מיוחד

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: על סדר היום שלנו סעיף אחד בלבד: חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959 - תקנות בדבר חוזה מיוחד.

נמכתב אל יושבת-ראש ועדת העבודה, מיום 15 ביולי 1967, כותב שר האוצר: הנדון: חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 - חוזים מיוחדים. סעיף 40 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 (להלן: חוק המינויים), מטמין את נציב שירות המדינה להעסיק עובד לפי חוזה מיוחד במקרים ולפי תנאים שנקבעו בתקנות על-פי הפלצת ועדת השירות, ובהתייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת, והודאות חוק המינויים לא יחולו על אדם המועסק לפי חוזה מיוחד אלא במידה שנקבע כך בחוזה.

שר האוצר, בהתייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת, התקין את תקנות שירות המדינה (מינויים) (חוזה מיוחד), תש"ך-1960, ובתקנה 1(4) נקבע כי הודאות סעיף 40 לחוק המינויים יחולו על אדם שיישלח לעבודה קבוע בחוץ-לארץ לפני תום ששה חודשים מיום התחלת העסקתו בשירות המדינה, אם נתפלאו לגבי הודאות החוק. תקנה 2 לתקנות קובעת כי ניתן להעסיק אדם כאמור לפי חוזה מיוחד למשך תקופה שלא תעלה על 4 שנים. עקב הכישורים המיוחדים הנדרשים מאנשי הפינהלה ואנשי השירות המדיני, המועסקים לפי התקנות הנ"ל, ופיגוון שטחי הפעולה שבו עליהם לעסוק, מוצע להאריך את התקופה המירבית המותרת להעסקתם על-פי חוזה מיוחד מ-4 שנים ל-5 שנים.

תקנה 1(19) לתקנות הנ"ל קובעת כי: סעיף 40 לחוק המינויים יחול על הנציג, על הציד הכלכלי ועל מנהל משלחת האספקה של משרד האוצר, בארצות הברית של אמריקה. מוצע להרחיב את רשימת המשרות הפפורטות בתקנה זו ולכלול בה עוד 6 משרות כדלקמן: א) נציג אחד של רשות ההשקעות במשרד האוצר, בארצות הברית של אמריקה, ונציג אחד בארצות אירופה. ב) נציג מסחרי אחד של משרד המסחר והתעשייה בארצות הברית של אמריקה, ונציג אחד בארצות אירופה. ג) נציג אחד של משרד החקלאות, בארצות הברית של אמריקה, ונציג אחד בארצות אירופה.

דצ"ב נוסח מוצע לתיקון התקנות.

אני מבינה שאנחנו מקיימים את ההתייעצות בשתי נקודות: האחת - בדבר הארכת תקופת השירות של אנשים שאתם יש חוזים על-פי סעיף 40; ותקנה 1(4) מאדבע שנים לחמש שנים; והשניה - להרחיב את הרשימה של נושאי המשרות שעליהם חל סעיף 40, כפי שנקבע בתקנה 1(19).

אני מבקשת שנקבל אינפורמציה רחבה יותר: כמה אנשים מועסקים כיום במסגרת זו ולאיזה משרדים הם שייכים.

פ. גורדון: מדובר על עובד אחד בכל מקום, אבל במקום שלושה עובדים כאלה שהיו בעבר, יהיו ששה עובדים, כי מדובר על עוד משרדים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: על פי תחולת ההארכה מאדבע שנים לחמש שנים?

י. גילת:

פדי שנה יש מכרז למה שנקרא "אחראים
למינהל בנציגויות" וחלק מהם פועסים

על-פי תקנה זו.

אם מדובר בצועדים במשרד החוץ, כלומר -
אנשים אשר מיועדים לשירות פדיני, יש להם מסלול הכשרה אשר נמשך כשנתיים,
בארץ. יש קורס מרוכז הנמשך שלושה חודשים ואחריו באה תקופת הדרכה במשרד,
במחלקותיו השונות, כדי שהצוער יוכל להכיר את המשרד וכדי שפנהלי המחלקות
יוכלו לעמוד על אופיים של הצוערים ועל התאמתם לשירות.

עובדי המינהלה של משרד החוץ בחוץ-לארץ
עובדים הכשרה של ששה חודשים. צריך לדעת שציקר הנסיון ועיקר המבחן של
איש המינהלה הוא בשטח, בעבודה היום-יומית. אנשי המינהלה נתונים ללחצים
מצד גורמים שונים ומטפלים בשטחים רבים. איש המינהלה נתון גם בלחץ של
העבודה וגם בלחץ של אנשים, הוא אחראי על העובדים המקומיים שאינם שליחים,
שעות העבודה שלו רבות - הוא הפותח את בנין הנציגות והוא הנועל את הדלתות -
ומתברר שיש כאלה העומדים בלחץ הזה במשך שנה או שנתיים ולאחר מכן יש
אצלם התפרקות ואינם יכולים לעמוד בלחץ. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו
לקבל לעבודה של קבע אנשים שאינם עומדים בדרישות, ולכן פעסיקים אותם
בחוזים מיוחדים, בעיקר אנשי מינהלה, כאשר הכוונה לבחון אותם בעיקר
בעבודתם בשטח. יש מקרים שמתברר שאנשים עמדו במשימה במשך שלוש או ארבע
שנים אבל לקראת תום תקופת השירות קורה משהו, או בשטח של יחסי אנוש,
או בשטח אחר, ומכיוון שמדובר על נציגות קטנה שצדיכים לשרוד בה יחסיים
טובים, אנחנו מעדיפים שלא לגייס עובד כזה לשירות קבע במשרד החוץ.

אנחנו מדברים על שירות לתקופה של חמש

שנים. מבחינה כלכלית זו התקופה הכדאית וכך הדבר גם מבחינה עניינית,
כאשר העובד עדיין איננו מתקשר למקום עד שירצה להשאר בחוץ-לארץ. מבחינת
ההוצאות של המשרד - זו פחות או יותר התקופה העונה על הדרישות. אנחנו
מדברים על תקופה של חמש שנים, זו תקופת השירות בחוץ-לארץ, ואחר-כך
פחליטיים או שהעובד נקלט דרך קבע במשרד החוץ או לא. כדי לקבוע עמדה
אנחנו מקבלים גם היות דעת של השגריר במקום ובדרך-כלל מדובר על שני
שגרירים, כי במשך חמש שנים עובד איש המינהלה עם שני שגרירים. ברור
שגם מנהלי המחלקות נותנים היות דעת וכן יש ועדת קבלה של המשרד, אשר
מורכבת מאנשי מינהל, מאנשים בשירות הפדיני ומנציג העובדים, ולפי כל
זה המשרד מחליט.

כיצד נבחרים הפועפדים?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

י. גילת:

מתפרסם מכרז קולקטיבי. הפועפדים נבחרים
בכתב ביחס להשכלתם הכללית ועובדים גם
בחינות בשטח המינהל. אחר-כך יש מדרג מסויים והנבחרים עובדים בפני ועדת
קבלה, כפי שפצויין בחוק שירות המדינה (מינויים), וכן עובדים הכשרה
במשרד. מי שאיננו מתאים - ברור שאין הוא נשלח לחוץ-לארץ. כפי שאמרת,
המבחן העיקרי הוא בשטח, בחוץ-לארץ, הנמשך עד כה שלוש - ארבע שנים.

מה האחוז של המתקבלים מסך-כל הפועפדים?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

י. גילת:

אם מדובר על מינהלה - כ-10%.

אני מבינה שעד כה דובר על תקופת שירות
של ארבע שנים. האם לא ניתנה אפשרות

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

להארכה?

י. גילת:

בדרך כלל - לא. אני חייב לציין
שיש בשטח כמה מקרים שלגביהם אנחנו
לא שלמים עם עצמנו, כי קשה לומר לעובד, אחרי שעבד במשך ארבע שנים,
שהוא איננו יכול להמשיך לעבוד יותר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מבינה שתקופת השירות של העובדים
בדרג המדינה היא חמש שנים.

י. גילת:

כן. הצוערים עובדים שנתיים בארץ.

אחרי ניפוי שעשינו, יש כ-10 עובדים
שאנחנו מבקשים להאריך את השירות שלהם.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נשמע פרטים מפי נציג משרד המסחר
והתעשייה.

מ. טומשובר:

יש לנו בחוץ-לארץ עובד המועסק
על-פי חוזה מיוחד. עד כה, האיש אשר
מילא תפקיד זה היה עובד קבוע של המשרד. אנחנו מבקשים שתהיה אפשרות
להעסיק עובד בתפקיד זה בחוזה מיוחד, כמו נציגים אחרים בחוץ-לארץ.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

האם הנספחים הכלכליים בשגרירויות
הם אנשי משרד המסחר והתעשייה?

מ. טומשובר:

הם מתמנים בתיאום עם משרד המסחר
והתעשייה.

י. גילת:

התקנים הם של משרד החוץ. יש ועדה
בין-משרדית מורכבת מנציגי משרד
האוצר, משרד מסחר ותעשייה ומשרד החוץ, והיא בוחרת באנשים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

האם למשרד המסחר והתעשייה אין
נציגות ישירה בחוץ-לארץ?

מ. טומשובר:

יש נציג אחד בניו-יורק. אנחנו רוצים
עוד אחד לאירופה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מה עם משרד החקלאות? אני יודעת
שבארצות הברית היה נציג של משרד

החקלאות. נדמה לי ששמו גדעון כהן.

מ. גורדון:

הם מתחלפים כל שבתיים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הוא היה בחוץ-לארץ ארבע שנים.

מ. גורדון:

נכון, שתי קדנציות. הם רוצים רק
בעובד לפי חוזה. מתברר שזו היא דרך
העסקה טובה והולמת. יש חוזה מיוחד לתקופה של שנתיים, אשר מוארך במקרה
הצורך, ובזה מסתיימת ההתחייבות ואין חובה לקבל את העובד באופן קבוע
במשרד בארץ.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

האם לרשות ההשקעות לא היה נציג
באירופה?

מ. גורדון:

לא.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

האם קרה שחלק מן העובדים המועסקים
על-פי חוזה מיוחד נשארו בחוץ-לארץ

ונחשבים ליורדים?

י. גילת:

היו מקרים מועטים מאד, בדרך-כלל
עובדים שהגיעו לגיל הפרישה. עובדים

שעבדו על-פי חוזים, נשארו בחוץ-לארץ ונחשבים ליורדים - ידוע לי על
שלושה מקרים כאלה. אנחנו עומדים על כך שעוד לפני תום תקופת החוזה העובד
יחזור ארצה, יחזיר את מטענו ואת המשפחה. ברור שעם תום תקופת החוזה הוא
חופשי לנהוג כרצונו. במסגרת החוזה המיוחד יש סעיף הקובע שאם עובד איננו
חוזר ארצה תוך שלושים ימים לאחר תום תקופת החוזה - יינקטו נגדו סנקציות
כלכליות ולמשרד לא תהיה כל התחייבות להחזיר את המטען שלו, נוסף לאמצעים
אחרים שאנחנו שומרים לעצמנו במקרה הצורך. אם עובד כזה איננו חוזר ארצה -
הוא מפר את חוק המשמעת ויש אפשרות להעמיד אותו בפני בית-דין משמעתי אשר
יכול לפסול אותו לשירות המדינה. אני מבקש לציין גם, שחוק שירות המדינה
(הגבלות לאחר פרישה), קובע שעובד מקבל על עצמו התחייבות שלא יעסוק בתחומים
מסויימים במשך שנתיים מתום שירותו. החוק אמנם לא הופעל, אבל יש לו שיניים.
אנחנו מצדנו עושים הכל כדי שעובד יחזור הביתה במועד. הוראה מגבילה אחרת
היא, שעובד שלא חזר ארצה - אין להעסיקו כעובד מקומי בנציגויות שלנו
בחוץ-לארץ. היה מקרה שעובד שלנו נשאר בחוץ-לארץ והנציגות של משרד
הבטחון בחוץ-לארץ קבלה אותו לעבודה כעובד מקומי. אנחנו מבקשים למנוע
מצב כזה. אנחנו מקפידים ומגבילים את האנשים לגבי מקומות עבודה בחוץ-
לארץ.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

יש חשיבות מרובה לכך שבחוזה המיוחד,
שהעובד חותם עליו, יהיו פרטים אשר

יבהירו שבתום תקופת השירות על העובד לחזור הביאה, השגרירות צריכות
לקבל הוראות שאין להעסיק אנשים שלא חזרו ארצה בתום תקופת השירות שלהם
בחוץ-לארץ.

אני מקווה שאלה העובדים בחוץ-לארץ

במסגרת של חוזה מיוחד יחזרו ארצה בתום תקופת השירות שלהם וישתלבו
בחי הכלכלה של המדינה ויחזרו מנסיונם בחוץ-לארץ לחיים בארץ.

חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959 -
תקנות בדבר חוזה מיוחד, נתקבלו.

הישיבה ננעלה בשעה 14.15.